

Beseda slovenskim volilcem!

VOLIVCI! Občinske volitve dne 25. oktobra so za našo banovino temelj bodočemu našemu javnemu delu. So pa tudi sodba ljudstva o naši nedavni prošlosti in o sedanjosti. Vlada želi na podlagi demokratične svobode zgraditi bratski sporazum med Slovenci, Hrvati in Srbi. Skrbeti hoče za gospodarski in kulturni napredek v duhu socialne pravičnosti.

Začetek je v zdravi samoupravni občini, ki je temelj močni državi. Dosedanje občinske volitve v naši banovini in drugod so najboljši dokaz, da smo na pravi poti in da nas državljani razumejo. Zato tudi sedaj z vsem zaupanjem pričakujem ljudsko sodbo ob volitvah, ker verujem v zdrav razum in modro razsodnost našega ljudstva.

K sodelovanju kličem vse, ki mislijo in hočejo dobro naši občini, banovini in državi pod žezlom naše narodne dinastije.

Dr. Schmidt

Plebiscit za poštenje in svobodo!

Ljubljana, 24. oktobra.

Unevi politične nervoznosti v Sloveniji se bližajo vrhuncu. Da je ta nervoznost dosegla tako mero, je razumljivo iz zgodovine zadnjih šestih let, ko je v Sloveniji bolj kakor kod drugod v državi vladala doba strahotnega strankarskega klikarstva. Ni čudno, da se slovenski narod težko zaveda, da je pri sedanjih volitvah prvič po dolgi letih nastopil čas, ko lahko svobodno pove svojo politično voljo. Svoboda je krhka stvar — zdi se, da je ni v Jugoslaviji in v Srednji Evropi ljudske skupine, ki bi se te težke resnice tako zavedala kakor Slovenci.

Cigava je zasluga, da smo Slovenci v svoji politični zavesti prišli tako daleč, da si ne upamo več niti v svobodo?

Cigava je krivda, da verjamemo strahu pred peščico plačanih duš bolj kakor svoji pravici??

Cigava je krivda, da se marsikdo marsikje boji, da poštenje in pravica v Sloveniji in v tej državi ne moreta več zmagati, da se mora otroplo mrtvilo politične lazi in pritiska spet vrniti k nam?

Odgovor je lahek in jasan:

Tista politična skupina, ki je v Slovenijo zanesla balkanske politične metode, diktaturo prodane,

propadle manjšine nad ogromno večino poštenega slovenskega ljudstva, je tega kriva.

Tista skupina, ki je naše politično življenje zastropila s korupcijo, z nepoštenjem, s prostituiranjem slovenske misli in slovenskega imena.

Tista skupina, ki je v našem javnem življenju prva postavila načelo, da je treba vladati zmeraj proti ljudstvu, s pomočjo podeželske gospode, ki predstavlja zadnje ostanke slovenske, nekdanje nemške, zdaj jugoslovanske, zmeraj pa protisljudskega fevdalstva.

Slovenci smo bili stoletja narod revnih ljudi, toda zmeraj narod poštenjakov. JNS je v nekaj letih svoje diktature Slovence spravila v sloves propadlega, neznačajnega, nezavednega naroda, ki je napredaj vsakomur za vsak denar.

Poštenje je bilo do te dobe steber slovenske družine, slovenske občine in slovenskega naroda. Danes pa je sedemdeset občinskih odborov morala oblast odstraniti zaradi nepoštenih, nečastnih dejanj, ker so ljudje od JNS gospodarihi z ljudskim, prigranim denarjem brezvestno, ga spravljali v svoje žepce ter ga pogosto trgali od ust najpotrebnejšim in našim brezposelnim.

Do strahovlade JNS slovensko ljudstvo z rednimi izjemami ni vedelo, kaj je politična demokracija. JNS je iz nas naredila ljudstvo ovaduhov. Ali hočemo res biti taki?

Priganjaci in priskledniki JNS so bili prvi, ki so slovenskega kmeta in delavca označili za protidržavnega elementa in komunista, ti ljudje so bili tisti, ki so na tisoče slovenskih ljudi vrgli v zapore, ker niso hoteli biti hlapi. Slovenski delavec, ki te obup sili v razne fronte, pomisli to — potem boš videl za svoj boj eno samo geslo: proti nesocialnemu, denuncijanskemu režimu JNS v občini, v Sloveniji, državi.

Pri nedeljskih volitvah ne gre za politiko, gre za več, gre za slovensko poštenje in slovensko čast. Gre za to, ali bo slovensko ljudstvo samo izvolilo svoje najbližje politične in gospodarske voditelje, katerim zaupa svoje pravice in svoj denar, ali pa si bo še naprej puščala vsiljevati protisljudske gospode, ki od njegovih žuljev živi.

25. oktober je dan slovenskega obračuna z vsemi malimi izdajalci slovenskega imena in slovenskih koristi, ki so podpirali s svojimi glasovi velike mešetarje slovenskega naroda.

JNS je končala!

Sovjetska Rusija izstopila iz odbora za nevmešavanje

Pomoč Sovjetske Rusije Madridu v zadnjih minutah

London, 24. okt. o. Včeraj popoldne se je sestel odbor za nevmešavanje v špansko državljansko vojno v zunanjem ministrstvu. Rusija je po predsedniku tega odbora Plymouthu predala noto, v kateri ponavlja svoje stare obdolžitve in obtožbe Nemčije, Italije in Portugalske. Prav tako je italijanski delegat Grandi izročil noto italijanske vlade, ki pa obdoljuje Rusijo, da je sama prva kršila svoje obveze. Na koncu se je bil izdan komunique s sledečo vsebino:

Zastopniki vseh držav so bili prisotni na seji odbora za nevmešavanje pod predsedstvom lorda Plymoutha. Angleška vlada je pri vsem tem vztrajala na načelu, da se delo tega odbora poživni in dejansko zagotovi nemoteno delo in dejansko nevmešavanje v španske prepire. Če delo odbora ne uspe, ustege nastopiti v Evropi dogodki, ki se jih vsi boje. Lord Plymouth je kot predsednik apeliral na zastopnike vseh držav, naj se založe v svojo dolžnost in trezno preučijo vse informacije in vsa dejstva, ki so se pojavila v teku zasedanja tega odbora. Anglija je vse informacije, ki so ji prišle v roke, do podrobnosti proučila, da si je mogla ustvariti sliko, kje, kdaj in v koliko so bili kršeni dosednji dogovori. Angleška vlada je rezultate teh raziskavanj sporočila posameznim vladam, da jih tudi one prouče in stavijo svoje predloge. Nato je predsednik lord Plymouth prebral pismo delegata sovjetske Rusije, s katerim je Rusija uradno sporočila, da izstopa iz odbora za nevmešavanje. Izjava je povzročila presenečenje, čeprav jo je bilo po vseh dosedanjih dogodkih pričakovati. Sovjetska Rusija je ponovila svoje obtožbe. Po njenem mnenju je delo te konference brezuspešno in brez nade, da bi se potek španske državljanske vojne prepustil naravnemu razvoju.

O izjavi sovjetske Rusije se je vnela daljša debata, v kateri se je prvi oglašil portugalski delegat in vehementno spodbijal obtožbe, v kolikor so bile namenjene Portugalski. Po končani debati so delegati sklenili, da bodo naprosili sovjetskega predstavnika, naj nekatere obtožbe osvetli z dokaznim materialom. Tudi nemški odgovor je bil predmet razpravljanja.

Vsi manevrirajo

Sovjetski zastopniki v londonskem odboru za nevmešavanje smatrajo, da je sedaj zanje najbolje, če spretno manevrirajo. Sovjetski delegati za

enkrat še niso zapustili tega odbora, pač pa povsod izjavljajo, da si hoče sovjetska vlada pridržati svobodne roke, vendar pa pri tem ne povedo, kaj naj ta svoboda vse pomeni. Prevladuje vtis, da so Sovjeti začeli vsiljevalno taktiko, da bi zmedli druge vlade, pri tem pa pošiljali v Španijo toliko orožja, kot se jim zdi potrebno. Do tedaj, ko bi odbor za nevtralnost sprejel kakšno načelno odločitev, bi sovjeti že končali svoje delo v Španiji. Berlin, 24. okt. o. Vesti iz Londona, da bo Rusija intervenirala v španski državljanski vojni, so tukaj izzvale zelo veliki nerazpoloženje. Diplomatski krogi so v precejšnji skrbeh, ker se vsakdo zaveda, da lahko ta korak sovjetske vlade privede do najtežjih komplikacij. Berlinski državniški krogi pa ne morejo razumeti, zakaj ne-

katero vlado podpirajo ali pa sodelujejo pod sovjetskimi režimom.

Tudi Portugalska odšla

Lizbona, 24. oktobra. Zaradi napadov sovjetske note in obdolžitev, da je Portugalska prva kršila obvezo o nevmešavanju v špansko državljansko vojno, je portugalska vlada odpoklicala svojega delegata s konference in prekinila sploh vse zveze s tem odborom. Sprito dejstva, da je kot prva že sovjetska Rusija porušila konferenco, pomeni korak Portugalske, le potrditev razpada in zagotovitev poteka dogodkov tako, kakor ustreza željam Italije in Nemčije, Rusije in Portugalske.

Beli 13 km pred Madridom

Burgos, 24. oktobra. Nacionalistične čete vztrajno napredujejo in so včeraj zasedli neko vas, ki leži med Madridom in Naval Carnerom, ter je le 14 km oddaljena od Madrida.

Če odgovarja la vesl resnici, potem so nacionalistične čete že v toliki bližini Madrida, da ga obstreljujejo lahko z vso sigurnostjo. Odpor vladnih čel je prav neznačen, brezglasni povečuje beg vlade v Barcelono, ki bo zadnji zid, za katerim se bodo po padcu Madrida rdeči še mogli upirati.

Tudi iz Illesce so nacionalisti brez večjega odpora prodrli na jug, tako da so le še 13 km oddaljeni od Madrida. Šele po zavzetju te postojanke so naleteli na odpor rdečih, vendar je bil boj z obupanimi miličniki lahek in kratek.

Burgos, 24. oktobra. Nacionalistična junta v Valladolidu je izdal proglas na vse Špance v inozemstvu s pozivom, naj podpro z vsemi sredstvi osvobodilno vojno španskega naroda zoper rdeči teror in klerikalno, da ustvarijo razpoloženje, ki bo naklenjen nacionalistom.

Azana prosi zaman

Barcelona, 24. oktobra. Predsednik španske republike Azana stalno razpravlja z ministri katalonske vlade, da bi jih pridobil za to, da bi

Madridu dali na razpolago svojo vojsko in ga poskušali ob izdajni sovjetski pomoči rešiti.

Kakor se pa izve, katalonska vlada ni nič kaj naklonjena temu predlogu in je trdno odločena varovati le svojo deželo in svojo neodvisnost v prepričanju, da bi ob Madridu izkravala in nič pridobila. Zaradi tega neuspeha Azane ni misliti, da bi branilci Madrida bili ohrabljeni in tudi ni misliti, da bi se kaj dolgo mogli upirati navalu belih čel.

Madrid izoliran?

London, 24. oktobra. Včeraj je bila telegrafsko zveza med Londonom in Madridom prekinjena. Šele pozno popoldne je bila zveza vpostavljena, vendar po drugi proggi skozi Barcelono. V Londonu smatrajo to za jasan dokaz, da so nacionalisti zavzeli že toliko okolice Madrida, da je ostala nedotaknjena le še zveza Madrida z Barcelono.

Berlin, 24. oktobra. AA. Stefani: V teku velikega sprejema v italijanskem veleposlaništvu je grof Ciano izjavil časnikarjem: Lahko vam rečem, da nismo sklepali nobene zarote, ampak smo izvršili dobro delo za obnovo Evrope.

Vesti 24. oktobra

Dr. Guido Schmidt, avstrijski podtajnik za avstrijske zadeve, bo v kratkem obiskal Budimpešto in razpravljati z madžarskimi državniki o novo nastalem položaju, ki je deloma posledica obiska grofa Ciana v Berlinu. Takoj za njim bo prišel v Budimpešto tudi grof Ciano in šele nato bosta madžarski ministrski predsednik Darany in zun. minister Kaula obiskala Rim.

Nadvojvoda Friderik Habsburški je dobil prisilnega upravnika na svojih veleposestvih, ker ni mogel izvrševati svojih obveznosti napram upnikom. Ime nadvojvode Friderika se je pogosto imenovalo v zvezi z zasedbo madžarskega prestola.

Poskusne volitve za predsednika Združenih držav imajo navado prirediti vsi večji ameriški listi. Po dosedanjih poizkusih je vselej odnesel večino republikanski kandidat Landon. Vendar ta prerokovanja ne bodo merodajna za končni izid, ker je pričakovati, da bodo delavske mase, ki se tega glasovanja običajno ne udeležujejo, v ogromni večini s svojimi glasovi potrdile blagodejnost Rooseveltovih socialnih reform, ki so bile v prvi vrsti dobrodošle delavstvu.

Dva osebna vlaka sta treila na meji med Romunijo in Češkoslovaško. Osem oseb je našlo smrt, mnogo pa je bilo ranjenih.

Podpore za sklepanje zakonov, s katerimi bodo podprli revne namesčence in delavce, so ustanovili v Avstriji. Avstrijsko vlado je k ustanovitvi takega podpornega fonda prisililo dejstvo, da so porodi v zanjih letih izredno padli.

Ministre dr. Antona Korošca, dr. Dušana Letica in Djuro Jankovića je predsednik CSR dr. Beneš odlikoval z redom belega leva I. stopnje z lentjo.

Danes se bo sestel romunski ministrski svet na sejo. Ta posvet je zelo važen, ker se bo vršil tik pred odhodom kralja Karola v Prago. Posebno važno bo poročilo, ki ga bo podal zun. minister Antonescu, ki bo povedal, kaj vse je opravil v Zenevi in v Belgradu.

Diplomate bodo prestavljali v Romunijo. Poluradno se izve, da bodo prenesli romunske poslanike na Dunaju, v Budimpešti, Belgradu, v Londonu, v Sofiji, v Varšavi, v Rigi, v Pragi, v Bernu in v Helsinku.

Blum bo v nedeljo imel zelo važen govor, v katerem se bo dotaknil tudi zadnjih dogodkov v zunanji politiki, posebno pa razgovor med Nemčijo in Italijo in državljanske vojne v Španiji.

Sovjetska vlada zmeraj bolj podpira vlado ljudske fronte v Španiji. Ta podpora se že močno čuti na vseh frontah. Zato je vlada v Burgosu naročila vse svojim bojnim ladjam, da morajo močno kontrolirati vse španske obrežje in pregledovati posebno strogo vse sovjetske parnike, ki vozijo v Španijo.

Nemški industrije potujejo sedaj po Italiji, da si ogledajo moderne tehnične naprave italijanske industrije. Včeraj je bil v Turinu, kjer jih je občinam pa oblast zelo lepo sprejela.

Angleška vlada je sklenila, da se mora Anglija pospešeno oborožiti in to posebno v zraku. Angleške tovarne pa ne morajo dovolj hitro izvršiti tako ogromnih naročil. Zato je angleška vlada sklenila, najprej kupiti 300 velikih bombardernih letal v Ameriki, naročila pa je tam tudi že 1500 najmodernejših lovskih letal. Ameriški krogi se precej razburjajo zaradi teh naročil, češ da ta naročila niso v skladu z načeli ameriške večne nevtralnosti. Germanofilski krogi se jeze, posebno še zaradi tega, ker Anglija sproti plačuje vsa ta naročila. Tudi Nemčija je hotela kupovati letala v Ameriki, ker pa je hotela kupiti na vero, ji Amerikanci niso hoteli nič dati.

Belgijski poslanik v Londonu je včeraj angleški vladi izročil odgovor svoje vlade na angleško vprašanje, kakšno stališče zavzame do konference za nevmešavanje v špansko državljansko vojno. Belgija naglašja strogo svojo nevtralnost skladno z govorom, ki ga je imel pri otvoritvi parlamenta kralj Leopold III.

Med Japonsko in Kitajsko se nasprotstvo ni poleglo, pogajanja za dosego sporazuma so bila celo na nedoločen čas odložena. Kitajska se brani priznati samostojnost severnim provincam, kakor to zahteva Japonska, s izgovorom, da so te pokrajine v vsej zgodovini tvorile sestaven del kitajskega cesarstva in pozneje republike.

Francoska mobilna garda bo pojačena z novimi 7000 možmi. Vlada ljudske fronte hoče s tem imeti poroštvo, da desničarske organizacije v nobenem primeru ne bi mogle na ulici izpodkopavati vlade.

Pohod rexistov na Bruselj je belgijska vlada prepovedala in prav tako prepovedala železniški direkciji, da bi dostavila Degrellu posebne vlake. Pač pa bodo v nedeljo priredili svoje obhode po Bruslju socialisti. Vlada je zavzela do teh dogodkov preje strogo, a nedemokratično stališče, ter pripravlja ukrepe, da bo s silo dušila Degrellov pokret.

Nemci prihodnja štiri leta ne bodo smeli potovati v inozemstvo. Izdali bodo poziv in parolo, naj vsak Nemec potuje samo po Nemčiji in obisku je nemška letovišča. Denar, ki bi ga sicer zapravljali v tujini, bodo porabili za to, da zagotovijo uspeh gospodarske štiriletk, ki jo je napovedal na kongresu nacionalno-socialistične stranke v Nürnbergu Hitler.

Gospodarsko skupino za sebe bodo v bodoče tvorili Italija, Nemčija, Avstrija, Madžarska in Albanija. To so države, ki se sankcij proti Italiji niso aktivno udeleževale. Italijanski listi pravijo, da so sankcije same po sebi ustvarile to skupnost, ki bo prišla v dopolnilni sporazumih šele sedaj do pravega izraza.

200 let najgenialnejšega graditelja gosli Stradivarija bodo prihodnje leto z vso slovesnostjo praznovali v Cremoni. Ob tej priliki bodo Italijani skušali prirediti festival vseh svetovnih mojstrov violinistov.

VOLILCI!

Jutri boste korajžno vstopali na volišče brez strahu pred grožnjami nasilnežev in oddajali svoj glas svojemu voditelju. Nasprotniki bodo hoteli narediti zmedo: Kakor doslej, bodo trosili letake z izkrivljeno vsebino ter ponarejenimi podpisami. Njih prozorne namene poznate. S prezirom boste te ljudi odklonili, obsodili njihovo dosedanje početje, s samozavestjo pa dokazali svojo politično zrelost, slovensko zavest in poštenje.

Le eno naj drži: vsak glas za nasprotnike je greh nad našim narodom in poveljevanje biča, ki je skozi pet let padal po vaših hrbtih.

Volilni komisar z revolverjem in boksarjem

Prav nazorno, kako so se vršile občinske volitve leta 1933, nam kaže sledeči primer:

Neki sreski načelnik, ki je — hvala Bogu — svoje dejanje in nehanje že dobil svoje plačilo, je volilnemu komisariju, katerega je poslal v vas v Slovenskih gorah, dal lastnoročno v roke revolver in bokser. To radi tega, da bi komisar znal na vsak način priboriti zmago JNS-arski listi.

Komisar, ki je bil seveda golo orodje v rokah JNS-arskih močitev, je moral točno in vestno — bil je njihov uslužbenec — izvršiti naročilo. Dasi je bila občina popolnoma ljudska, v kateri se nikdar ni znašel na vodilnem mestu kak protiljudski JNS-arski pritepenec, je moral ta komisar občno tedaj priboriti JNS-arijem. Delati je moral po navodilu okrožnice iz tajništva JNS, ki je določala: Potvorite v vseh primerih, kjer vidite, da ne

bomo zmagali, volilne rezultate. To storite na ta način: Spiske, v katere vpisujete dosle volilce in njihove glasove, označite z rimskimi I in II. Številke I naj pomeni opozicijsko kandidatno listo, številke II pa naj pomeni našo JNS-arsko listo. V spisek I vpišite vse, ki volijo nasprotnike, v II pa vse one, ki volijo naše kandidate. Ti spiski pa naj imajo oblike zvezkov, marveč naj bodo posamezni listi. Imena volilcev vpisujte v te liste brez tekočih števil. Ko vidite, da ima spisek I več volilcev, kakor spisek II, napravite iz številke I na spiskih opozicijskih volilcev številko II ter priključite list med spiske režimskih volilcev.

Tako so torej potvarjali — oboroženi z revolverji in bokserji — JNS-arski volilni komisariji volilne rezultate. — Zato pa, volilci: Poženimo JNS-arske protiljudske močitve iz slehernega slovenskega občinskega zastopala!

Smrtni boj združenih nasprotnikov v Litiji

Litija, 24. oktobra.

Volilna borba za našo občino je v polnem razmahu. »Združeni nasprotniki«, JNS-ariji, orjunaši, socialisti in komunisti bijejo skupno svoji smrtni boj brez upa zmage, ker so se volilci v ogromni večini že izjavili, da bodo 25. oktobra tudi v litijski občini tej gadi zalegli strli glavo. — Nasprotniki z desne in leve, ki vsak za sebe ne pomenijo nič v litijski občini, so se za volitve združili, so skušali sicer terorizirati uradništvo, delavstvo pa ustraševati, toda vsak teror so znali naši ljudski zastopniki že v kalli zadušiti.

Z največjo silo so se vrgli na delavstvo litijske predlinice. Brez vednosti ravnatelja so obljubovali delavcem nastavitve in delo v tovarni, posebno so izbrali priložnost sedaj, ko je po prizadevanju obeh ravnateljev gg. Jos. Dontha in Ivo Gaja, bila vpostavljen tretja nočna posada. Agitirali so na vse strani, da le oni dobe delo, ki bodo glasovali za opozicijsko listo »združenih gospodarjev«. Na izrečno izjavo g. ravnatelja Dontha pa je ugovarjeno, da so bili sprejeti v delo na nočni shift velj prejšnji delavci, z eno besedo, na zopetnem sprejemu na to delo nima nobene zasluge ne socialist Vuk Viktor, še manj pa razrešeni bivši predsednik litijske občine Fr. Lajovic.

Kako bomo volili v celjskem okraju

Celje, 23. oktobra.

V celjskem okraju se bodo vršile v nedeljo občinske volitve v naslednjih devetih občinah: Braslovče, Gomilsko, Sv. Peter v Sav. dolini, Griže, Zalec, Škofja vas, Vojnik, Teharje in Kalobje. V vseh občinah sta postavljeni po dve listi, naša lista in opozicijska lista, ki se skriva pod lepo donečim naslovom »gospodarska lista« itd. Na opozicijskih listah se je zbralo vse, kar čuti in misli ter dela protislovensko in protiljudsko. Za člane JRZ, naše somišljenike in prijatelje, odločitev, ko bodo šli na volišče, ne bo težka, ker bodo lahko izbirali v

vseh občinah samo med dvema listama. Za vse člane JRZ, naše somišljenike in prijatelje velja pri nedeljnih volitvah pravilo, da volijo v posameznih občinah naslednje kandidate:

Braslovče: Avgust Švajcar, Gomilsko: Anton Rantigaj, Sv. Peter v Sav. dol.: Stefan Sedminek, Griže: Jože Veligovšek, Zalec: Vinko Vabič, Škofja vas: Jože Samec, Vojnik: Leopold Klančnik, Teharje: Franc Dimac, Kalobje: Jakob Erjavec.

Za Zbornico TOI 31.379 volilcev

Na svoji seji 21. t. m. je glavni volilni odbor pod predsedstvom ban. sv. g. Šinka razpravljal o reklamacijskih predlogih, ki jih je bilo vloženih 298. V industrijskem odseku so bili izvršeni 3 vpisi. V trgovinskem 36 vpisov, v gostinskem 2 vpisa, v obrtniškem pa 71 vpisov in 42 izbrisov. Vsega je bilo izvršenih 112 vpisov in 42 izbrisov. Ostali reklamacijski predlogi so bili zavrnjeni. Stanje volilcev je sedaj končno naslednje: Industrijski odsek 285, trgovinski 9214, obrtniški 16.836 in gostinski 5044, tako da znaša celotno število 31.379 volilnih upravičencev. Od 23. t. m. do 2. novembra teče rok za vlaganje kandidatnih list pri glavnem volilnem odboru v Ljubljani. Vseh krajevnih volilnih odborov je 44, vseh v Ljubljani, kjer pa bo zaradi velikega števila volilnih upravičencev 5 volišč.

Huda nesreča starčka

Celje, 23. oktobra.

V četrtek je paljal 80 letni posestnik Kroflič Josip iz Straže pri Teharju iz gozda domov voz drv. V voz sta bili vpreženi dve kravi, ki sta se pa med vožnjo splašili. Kroflič je padel pod voz, kolo je šlo čez njega in mu zdrobilo prsni koš ter ga poškodovalo po glavi.

Živilski trg

Ljubljana, 24. oktobra.

Na včerajšnji ribji trg je bilo prinešenih mnogo rib. Prevladovala so seveda morske, katerih pa je bilo tudi veliko prodanih. Kljub temu, da lov na morske ribe ni bogve kako dober, imajo naši ribiči še kar nekaj zaslужka. Za naslednje cene je bilo dobiti tele ribe: 10 Din so veljale belice, 16 Din so bile sardelice, klini, sardoni in cipli. Za

24 Din je bilo dobiti 1 kg tune. Po 26 Din so bile lignje, dočim je bilo dobiti ščuke že od 15 pa do 24 Din kg. Zebatec je bil po 32 Din kg. Nekaj sladkovodnih rakov so prodajali po 36 Din kg, isto ceno so imeli tudi trile. Po 40 Din pa so bile postreži, luben, list in zlatice.

Na živilskem trgu so danes prevladovala jabolka in so jih kmetice prinesle nič koliko kofev. Cene letih so bile od 2.50 do 5 Din. Prav lepa jabolka pa so od 5 do 7 Din. Tudi hrusk je bilo precej, predvsem tistih, ki se držijo dalj časa. Veljale pa so od 3 do 8 Din kg. Grozdja ne bo še nekaj časa zmanjkalo. Danes so prodajali grozdje izabelo po 3 ali 4 Din, drugo boljše grozdje pa od 5 Din dalje. Padla je cena orohovim jederom od 24 na 20 Din. Gob je precej, vendar se prodajalci in kupovalci pritožujejo, zakaj tržni organi ne dovolijo dostaviti na trg nekaterih gob, kot so sivke, mavre in čebularji. Cene jurčkom pa so od 5 do 7 Din liter, lističe in parkelci pa veljajo 2 Din liter.

Na perutninarskem trgu je veliko jajčk, ki pa so precej draga, komad etane namreč 1 Din. Piščeta so po 10 Din komad, race po 20 in purani po 60 Din komad.

Mariborski gasilci skrbе za napredek

Maribor, 24. oktobra.

Mariborski gasilci nameravajo nabaviti novo moderno gasilno orodje. Naredili bodo motorno brizgalno s tankom za vodo, ki bo vseboval 3000 litrov vode. Novo orodje bo stalo vedno pripravljeno v garaži ter bo pri požarnem alarmu prvo pohitelo na mesto nesreče. Dosedanje izkušnje so pokazale, da se za vsak požar dostikrat pogasiti z najmanjšim naporom in razmeroma malo sredstvi, če ga je mogoče takoj naskočiti. Mariborski gasilci sicer slovijo, da so pri vsakem alarmu v rekordnem času na mestu požara, vendar zahtevajo teh-

Maribor v temi...

Četrta razburljiva ure je preživel nocoj Maribor. Vršla se je generalna vaja za slučaj nočnega letalskega napada in mesto jo je sprejelo s humorjem pomešano resnostjo. Bila je to neobičajna slika, ki je že od konca vojne, ko se nismo imeli v Mariboru električne svetle razsvetljave, nismo doživeli: ulice v popolni temi, iz zastrtih oken na hišah je tu in tam mežikal skromen svetlobni žarek in samo okna kavarna in gostiln so bila mestoma rahlo razsvetljena. Tema je bila taka, da si videl tlečo cigareto na par sto metrov daljave. Uvod v egiptovsko temo so dali znaki bližajoče se nevarnosti, podani s sirenam in zvonjenjem. Ker je bilo prebivalstvo s predhodnimi časopisnimi objavami na vajo pripravljeno, je funkcijonarilo potem vse, kakor na vrvi. Samo mariborske radovednosti ni bilo mogoče ukrotiti. Ljudje so po vsej sili hoteli videti, kako izgleda Maribor

v temi in vse je bilo na ulicah. Policija je izprehajala sicer gonila s promenade, zatekali so se pa pod oboke vrat in v stranske ulice in med salami čakali na znak za ugašenje luči. V nekaj trenutkih so bile pogasene vse ulične svetilke ter so šele čez četrto ure zopet zagorele, ko so sirene in zvonovi javili, da je »nevarnost« minila. Zanimivo je bilo tudi po kavarnah in gostilnah. Povsod so zastri okna, gorele so le najnujnejše, s modrim ali temnim papirjem zastrite luči, ponekod so brlele pred gosti na mizah sveče. Pokazala pa je nocojsnja vaja, da so signalni znaki s sirenam in zvonjenjem nezadostni, zlasti kadar je takšno megleno in deževno vreme, kakor nocoj. V stanovanjih se jih skoraj ne čuje in če bi prišli nenapovedano, bi jih marsikdo prešlišal. Potrebne bi bile v slučaju resne nevarnosti močnejše alarmne sirene, kakor jih imajo že v raznih mestih na zapadu.

Zaradi nekaj kostanjev strel na človeka

Maribor, 24. oktobra.

V mariborsko bolnišnico so pripeljali reševalci danes popoldne težko ranjenega moža iz Razvanja pod Pohorjem. 23-letni delavec Leopold Glušec je pobiral v gozdu nad Razvanjem kostanje. Nenadoma se je pojavil pred njim hlapec lastnika gozda, s puško na rami. Zahteval je od Glušca, da mu mora izročiti nabrani kostanj. Ker se je ta obotavljal ter hotel zbežati, je hlapec snel puško z ramena ter oddal na Glušca strel. Zadel ga je v nogo ter težko ranil.

Prijatelji novih koles pod ključem

Celje, 23. oktobra.

V četrtek, dne 22. oktobra je bil v Celju aretiran, in sicer v Kocenovi ulici, ker je tik prej ukradel izpred nekega hotela v Gosposki ulici popolnoma novo moško kolo, opremljeno z lučjo in vredno 1800 Din, 18 letni hlapec Josip M. s Sladke gore pri Šmarju. Kolo je bilo last mehanika Alojzija Terčka. Tatu je opazil neki mesar prav v trenutku, ko je sedel na kolo in se hotel odpeljati. Omenjeni mesar je skočil za tatom in ga ulovil v v Kocenovi ulici. Polician je bil takoj stražnik, ki je tatu aretiral in ga odvedel na stražnico. Fant je na stražnici priznal, da je kolo ukradel. Povedal pa poleg tega še, da se nahajata v družbi z njim z enakim namenom dva njegova prijatelja. Res je bilo tisti dan ukradeno na Kralja Petra cesti, izpred neke gostilne, kolo mesarju Vinku Narobe s Sp. Hudinje, in je verjetno, da je to kolo ukradel eden od njegovih prijateljev. Sedaj zasleduje oblast oba njegova prijatelja, ki sta neznanomkam izginila.

Visokošolec - tihotapec

Ljubljana, 24. okt.

Včeraj je oddelek fin. kontrole v Ljubljani imel dober dan in uspeh, kajti v Kolodvorski ulici je pri nekem visokošolcu izvolal in zaplenil velik kovček, v katerem je bilo 10 kg lepega hercegovskega tobaka, ki je bil vihiolapjen. Zraven so bili tudi priprave za nadaljno podrobno razprodajanje in vihiolapjenje tobaka. Te predmete bo postavila uprava drž. monopolov v svoj kriminalni muzej. V to družbo spadata še dva tihotapca, ki pa sta zaenkrat odnesla še zdravo kožo, vendar jim je oblat na sledu. Kazen, ki bo zadela tihotape, bo občutna, kajti samo monopoljska taksa za to količino tobaka znaša nekaj okoli 3000 din.

Tatvina cementa in orodja

Pluj, 23. okt.

V Ptuj na Pristanu gradi zasebnica Tatjana Horvat enonadstropno vilo. Na gradbenem prostoru je spravljen cement in drugo orodje, ki se rabi pri gradnji. Preteklo noč pa so še neznani zlikovci odnesli 7 velikih vreč cementa in precejšnjo količino zidarskega orodja. Kakor je preiskava dognala, so zlikovci ukradeni cement in orodje spravili v bližini na Dravi se nahajajoči čoln, ki so ga s silo odtrgali in ključavnico razbili ter odpeljali ukradeni robo po Dravi proti Sv. Marku. Čoln, s katerim so latovi odpeljali ukradeni blago, so našli niže Sv. Marka na plitvini neprivezanega in praznega.

Vprašanje drv v lendavskem okraju

Odkar je kupila družba »Našička« veleposelstniške gozdove in začela sistematično izsekavati gozdove ter izvažati hrastov, bukov in druge vrste lesa iz preje tako bogatih gozdnih virov, je cena lesa od leta do leta poskakovala in danes moramo z žalostjo ugotoviti, da je to bilo nekaj zelo škodljivega za ves naš okraj. Ne samo, da se je cena gorilnih drv dvignila na maksimum, saj moramo v Lendavi plačevati drva po zelo visoki ceni, celo 88 din za 1 meter bukovih drv, dočim jih drugi kraji nudijo za 50% ceneje ali saj 60%, temveč tudi je za naše kraje bilo izsekavanje gozdov v veliko škodo za naše rodovitne predele, kjer je sedaj toča skoro vsako leto odlični gospodar, ker se je zrak na tem mestih podrgel prav občutni značni premeni. Še drugo je, kar nas moti pri tem vprašanju; Čemu se je dovolilo, da je ena sama družba, ki je delniška družba samih židov, kupila vse te ogromne gozdne predele? To je bil za nas vse usoden udarec in tako stojimo sedaj pred odprtim vprašanjem, kje bomo namreč dobili les za naše peči, stavbe in tako dalje. Še drugi vzrok je, ki nas lahko moti in sicer pogozdevanje onih predelov, kjer se je izsekala les, se skoro prav nič ne pogozduje svet ali pa zelo površno. Moralo se poseči v upravne celice gozdnih gospodarstev ter jih prisiliti, da ne samo, da se zniža cena prevsokim cenam lesa sploh, temveč tudi da se posveti pogozdevanju naših hribov in gozdnih strani veliko več pozornosti. To pričakujemo.

Pozabljenost dr. Kramerja

Belgrad, 24. okt. m. Senator dr. Kramer je postal v zadnjem času zelo delaven pri vlaganju interpelacij. Tako je med drugimi vložil interpelacijo na gradbenega ministra dr. Kožulja v zvezi uredbe o ustanovitvi cestnega fonda. Ko je minister dr. Kožulj dobil to interpelacijo v roke, se ni mogel zdržati smeha. Gotovo se je pri tem spomnil na to, kako slab spomin ima dr. Kramer. Svojtas je napreč dr. Kramer izdal tako uredbo za ustanovitev cestnega fonda, ki je bila za Slovenijo neprimerno slabša, kakor pa je sedanji načrt. Uredba tudi nosi podpis dr. Kramerja. Na njegovo interpelacijo bo odgovoril, ko pride čas za to gradbeni minister in bo ob tej priliki tudi prečital in tako dr. Kramerja spomnil na njegovo nekdanje zlate čase.

Šoštani

Šoštani, 23. okt.

JRZ v Šoštanju ustanovljen! Pred dnevi se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRZ, ki je dokazal, da pridobiva stranka tudi v Šoštanju vedno več somišljenikov. Pomembno je, da je v krajevni organizaciji močno zastopano delavstvo. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik g. Jože Lekše, meščanskošolski učitelj, podpredsednik g. Virbnik Franc, krojaški mojster, tajnik g. Stvarnik Ludvik, vrtnar, blagajnik g. Gregore Hinko, tov. delavec; odborniki: Kosar Karl, posestnik, Vasle Ferdo, tov. delavec, Hliš Franc, posestnik, Slemenik Jože, tov. delavec, Perovec Vinko, mizarjski mojster, Soln Ivan, Kovaški mojster, Kolšek Jožef, tov. delavec, Štrukelj Ivan, krojač in Samobor Franc, paznik.

Volilec Topolišice: Jutri je vaša dolžnost, da greste vsi na volišče in volite listo, katere nosilec je g. Jakob Napotnik. Prispevajte še vi svoj delež k naši popolni zmagi!

KINO
Danasnji sporedi

22-21 **UNION**

Čarobni zvoki
Marta Eggerth - Paul Hartmann - Georg Aleksander

27-30 **SLOGA**

Zlati kodrčki
SHIRLEY TEMPLE

21-24 **MATICA**

Konfeti
Friedl Czapa - H. Moser - L. Slezak - R. Romanovsky

PREDSTAVE OB DELAVNIH OB 16, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 87, 89, 91, 93, 95, 97, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 165, 167, 169, 171, 173, 175, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207, 209, 211, 213, 215, 217, 219, 221, 223, 225, 227, 229, 231, 233, 235, 237, 239, 241, 243, 245, 247, 249, 251, 253, 255, 257, 259, 261, 263, 265, 267, 269, 271, 273, 275, 277, 279, 281, 283, 285, 287, 289, 291, 293, 295, 297, 299, 301, 303, 305, 307, 309, 311, 313, 315, 317, 319, 321, 323, 325, 327, 329, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 345, 347, 349, 351, 353, 355, 357, 359, 361, 363, 365, 367, 369, 371, 373, 375, 377, 379, 381, 383, 385, 387, 389, 391, 393, 395, 397, 399, 401, 403, 405, 407, 409, 411, 413, 415, 417, 419, 421, 423, 425, 427, 429, 431, 433, 435, 437, 439, 441, 443, 445, 447, 449, 451, 453, 455, 457, 459, 461, 463, 465, 467, 469, 471, 473, 475, 477, 479, 481, 483, 485, 487, 489, 491, 493, 495, 497, 499, 501, 503, 505, 507, 509, 511, 513, 515, 517, 519, 521, 523, 525, 527, 529, 531, 533, 535, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 549, 551, 553, 555, 557, 559, 561, 563, 565, 567, 569, 571, 573, 575, 577, 579, 581, 583, 585, 587, 589, 591, 593, 595, 597, 599, 601, 603, 605, 607, 609, 611, 613, 615, 617, 619, 621, 623, 625, 627, 629, 631, 633, 635, 637, 639, 641, 643, 645, 647, 649, 651, 653, 655, 657, 659, 661, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 677, 679, 681, 683, 685, 687, 689, 691, 693, 695, 697, 699, 701, 703, 705, 707, 709, 711, 713, 715, 717, 719, 721, 723, 725, 727, 729, 731, 733, 735, 737, 739, 741, 743, 745, 747, 749, 751, 753, 755, 757, 759, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 773, 775, 777, 779, 781, 783, 785, 787, 789, 791, 793, 795, 797, 799, 801, 803, 805, 807, 809, 811, 813, 815, 817, 819, 821, 823, 825, 827, 829, 831, 833, 835, 837, 839, 841, 843, 845, 847, 849, 851, 853, 855, 857, 859, 861, 863, 865, 867, 869, 871, 873, 875, 877, 879, 881, 883, 885, 887, 889, 891, 893, 895, 897, 899, 901, 903, 905, 907, 909, 911, 913, 915, 917, 919, 921, 923, 925, 927, 929, 931, 933, 935, 937, 939, 941, 943, 945, 947, 949, 951, 953, 955, 957, 959, 961, 963, 965, 967, 969, 971, 973, 975, 977, 979, 981, 983, 985, 987, 989, 991, 993, 995, 997, 999, 1001, 1003, 1005, 1007, 1009, 1011, 1013, 1015, 1017, 1019, 1021, 1023, 1025, 1027, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1039, 1041, 1043, 1045, 1047, 1049, 1051, 1053, 1055, 1057, 1059, 1061, 1063, 1065, 1067, 1069, 1071, 1073, 1075, 1077, 1079, 1081, 1083, 1085, 1087, 1089, 1091, 1093, 1095, 1097, 1099, 1101, 1103, 1105, 1107, 1109, 1111, 1113, 1115, 1117, 1119, 1121, 1123, 1125, 1127, 1129, 1131, 1133, 1135, 1137, 1139, 1141, 1143, 1145, 1147, 1149, 1151, 1153, 1155, 1157, 1159, 1161, 1163, 1165, 1167, 1169, 1171, 1173, 1175, 1177, 1179, 1181, 1183, 1185, 1187, 1189, 1191, 1193, 1195, 1197, 1199, 1201, 1203, 1205, 1207, 1209, 1211, 1213, 1215, 1217, 1219, 1221, 1223, 1225, 1227, 1229, 1231, 1233, 1235, 1237, 1239, 1241, 1243, 1245, 1247, 1249, 1251, 1253, 1255, 1257, 1259, 1261, 1263, 1265, 1267, 1269, 1271, 1273, 1275, 1277, 1279, 1281, 1283, 1285, 1287, 1289, 1291, 1293, 1295, 1297, 1299, 1301, 1303, 1305, 1307, 1309, 1311, 1313, 1315, 1317, 1319, 1321, 1323, 1325, 1327, 1329, 1331, 1333, 1335, 1337, 1339, 1341, 1343, 1345, 1347, 1349, 1351, 1353, 1355, 1357, 1359, 1361, 1363, 1365, 1367, 1369, 1371, 1373, 1375, 1377, 1379, 1381, 1383, 1385, 1387, 1389, 1391, 1393, 1395, 1397, 1399, 1401, 1403, 1405, 1407, 1409, 1411, 1413, 1415, 1417, 1419, 1421, 1423, 1425, 1427, 1429, 1431, 1433, 1435, 1437, 1439, 1441, 1443, 1445, 1447, 1449, 1451, 1453, 1455, 1457, 1459, 1461, 1463, 1465, 1467, 1469, 1471, 1473, 1475, 1477, 1479, 1481, 1483, 1485, 1487, 1489, 1491, 1493, 1495, 1497, 1499, 1501, 1503, 1505, 1507, 1509, 1511, 1513, 1515, 1517, 1519, 1521, 1523, 1525, 1527, 1529, 1531, 1533, 1535, 1537, 1539, 1541, 1543, 1545, 1547, 1549, 1551, 1553, 1555, 1557, 1559, 1561, 1563, 1565, 1567, 1569, 1571, 1573, 1575, 1577, 1579, 1581, 1583, 1585, 1587, 1589, 1591, 1593, 1595, 1597, 1599, 1601, 1603, 1605, 1607, 1609, 1611, 1613, 1615, 1617, 1619, 1621, 1623, 1625, 1627, 1629, 1631, 1633, 1635, 1637, 1639, 1641, 1643, 1645, 1647, 1649, 1651, 1653, 1655, 1657, 1659, 1661, 1663, 1665, 1667, 1669, 1671, 1673, 1675, 1677, 1679, 1681, 1683, 1685, 1687, 1689, 1691, 1693, 1695, 1697, 1699, 1701, 1703, 1705, 1707, 1709, 1711, 1713, 1715, 1717, 1719, 1721,

Kopljje si grob in vabi meščane na svoj pogreb

Gandi iz Kragujevca

V srbskem mestu Kragujevcu imajo vedno kako novo senzacijo, posebno še, odkar živi tam človek, ki se ga je prijel priimek Gandi. Saj je tudi prav take počel, kakor smo svojčas čitali po časopisih o Gandiju, temu indijskemu čudaku.

Brezhibno oblečenega v črno obleko, cilindru in prazničnih rokavic so ga videli pred dnevi na vse zgodaj na kragujevskih ulicah, kako je vozil po ulici Svetozara Markovića voziček, kakršnega uporabljajo zidarji, napolnjen z vsem mogočim zidarskim orodjem. Vse se je začelo spraševati, kdo ga je le videl, če morda le ne pripravlja kako novo presenečenje za javnost. Dasi je zadnja leta napravil že kar celo vrsto najrazličnejših vragolij, se ga vendar niso naveličali, kajti izmislil se je vedno nekaj novega, vedno kaj takega, kar je dalo ljudem mnogo govorenja. Ko so ga torej one jutro videli na vse zgodaj tako oblečenega na kragujevski ulici, so se takoj začeli spraševati: »Kaj zopet namerava ta naš Gandi? Pa se nazadnje vendar ni odločil, kar je že napovedal, da se bo sam pokopal?«

Ta človek je imel v svojem življenju kaj različne poklice: Bil je že ravnatelj, glavni urednik, črkostavec, raznašalec časopisov itd. itd. nekega tukajšnjega dnevnika in se piše Milovan Pantović. To je človek velike fantazije in gotovo mu ni bilo treba dolgo premisljevati, kako naj pripravi toliko razvajenim Kragujevcem zopet novo senzacijo.

Vabilo na pogreb

Lopata, motika, žaga in vse drugo orodje, ki ga je Gandi zadnje dni vozil v zidarskem vozičku v jutranjih urah po Kragujevcu, vse to je bilo namenjeno za uresničitev načrta, ki ga je skoval in katerega je tudi že začel uresničevati. Rekli bi, da ga je začel na zelo svečan način. Tistim, ki so brali pred kratkim objavljeni letak kragujevskega Gandija, v katerem je pozival meščanstvo, da se v čim večjem številu udeleži njegovega pogreba, svečanosti, ki jo je započel pred kratkim Gandi, ni prišla popolnoma nepričakovano. Letak je bil sestavljen takole:

»Pozivam vse napredne Kragujevčane, da dne 30. oktobra tega leta v čim večjem številu prisostvujejo mojemu pogrebu. Tega dne bom prenesel vse svoje imetje v grobnico na tukajšnjem pokopališču in bom prenehal živeti za ta svet.«

Spodaj je stal datum, slika in podpis. Otroci z ulice v svoji radovednosti niso hoteli zapustiti Gandija in so se vedno sukali okoli njega. V isti radovednosti pa so tekmovali in nič manj uspeli tudi starejši ljudje. Otroci so se pomenkovali med seboj: »Če se danes pokoplje bo imenitno.« »Prej ne odidem s pokopališča, dokler ne vidim, kako bo legel v grob,« je pristavil drugi. »Tudi mi bomo šli tja,« so soglasali tretji itd.

Na vsakem daljnjem koraku se je Gandiju pridružila kopica novih spremljevalcev, tako da se je nabrala do vhoda na pokopališče že kar cela vojska radovednežev obeh spolov. Gandi je odšel na pokopališče, kakor da nikogar ne vidi okoli sebe, pri stranskih vratih. Tam, kjer je bilo še nekaj prostora med križi in grobnicami, se je ustavil ta živi mrtvec.

Sam si je izkopal grob

Odložil je vse orodje, ki ga je pripeljal s seboj, nato pa vzel vrstico ter najprej nekaj izmeril. Z lopato v roki pa je zatem začel opravljati svoj posel. Radovedneži, ki jih je bilo toliko okoli njega, se seveda niso mogli še dalje vzdrževati, da ga ne bi povprašali, kaj da bo napravil. V odgovor pa jim je povedal samo to, da jim bo točno vse povedal šele — opoldan, ker se mu zdaj mudi. »Če vas že toliko zanima, kaj bom storil, počakajte vsaj pol dneva, tedaj vam bom vse povedal!« tako jim je dejal. Toda radovedneži se niso naveličali čakati vse dopoldne in se niso oddaljili s pokopališča niti za korak. Pa če bi Gandi delal, da jim bo vse povedal šele zvečer, pa bi počakali tudi do večera, samo da bi pričakali ono svečano izjavo, ki jo bo dal Gandi.

Okoli poldneva je bila zbrana na pokopališču že velika množica ljudi, mladih in starih, moških in žensk. Vse bi rado vedelo, kakšna je sedaj zadnja namera tega čudakega človeka.

Ko je opoldne kragujevski Gandi odložil lopato, ni hotel več moriti množice z nestrpnim pričakovanjem, pač pa je takoj začel s svojo izjavo:

„Nič posebnega ne nameravam...“

»Pa, kaj hočete zvedeti od mene?« je spregovoril in se že hotel prebiti skozi gsto množico. Ko pa je videl, da mora vendar nekaj povedati,

je nadaljeval: »Nič posebnega ne nameravam storiti. Za ta svet hočem umreti, da se na ta način za vedno osvobodim krivice in zla, ki ga prizadevajo meni in mojim tovarišem. Zaradi mnogih razlogov ne morem položiti morilske roke na sebe. Zato sem se odločil, da vsaj prekinem vsak odnos z družbo in okolico, katera noče razumeti poštenega človeka. Izkopal bom sebi grob. Vanj bom prenesel vse svoje premoženje in bom storil vse, da se od tega trenutka dalje izognem vsakemu srečanju z ljudmi. Najnujnejše posle bom opravljal ponoči, ko je videti najmanj ljudi, sam pa bom osebno najbolj zadovoljen, če se mi posreči, da ne

Namen, sredstva in način zračnih napadov

O letalskih napadih se je že mnogo napisalo po časopisih in tudi drugod. Tudi o tem, da se prirejajo poizkusni letalski napadi na važnejša mesta drugod in tudi pri nas doma, se v dnevnem časopisu dostikrat vidi kaj napisanega. Prostoje oblasti za take primere napadov z zraka dajo prebivalstvu navodila, kako se je treba ravnati, kadar zaboji opozarjajoča sirena in ko iz daljave zasliši brnenje »sovražnih« letal. Ni pa odveč, če se vsak seznani tudi s tem, kar je prav za prav vsebina letalskega napada, to je z njegovim namenom, sredstvi in načinom, kako se izvede.

Redek prizor, ki ga je ujela fotografska kamera.

Namen zračnih napadov

na zaledje je: uničiti zračno moč ter preprečiti vojska zbirališča; porušiti prometna središča in zveze, kar bi motilo zbiranje in oviralo gibanje vojske, ter porušiti skladišča in tovarne; streliva, tehničnih potrebščin in živeža — sploh središča in poslopja, važna za oboroženi narod in obstanek prebivalstva s tem pa stvarjati nered in zmedo, hkrati demoralizirati ljudstvo, da bi opustilo odpornost v obrambi in voljo za boj.

Treba je omeniti, da sta pod učinkom aktivne obrambe, t. j. obstreljanja, nadkriljevanja in preletavanja, v nevarnosti bombni tovor in letalo, ki mora zaradi tega pospešiti beg oz. se naglo dvigati. To zmore, če se znebi precejšnjega dela svojega tovora. Prav tako s tem tovorom sila težko pristane doma, kajti pri tem se lahko samo razleti. V vsakem primeru je torej prisiljeno znebiti se tovora kjerkoli. Zato pa ni kraja, ki bi bil varen pred letalskim dejstvom.

Letalo deluje

s strojinami in topovi, — z bombami: vžigalnimi, razstrelivnimi in strupenimi, — s posodami s kužnimi klicami in z okuženimi živali, — s spušcanjem vojakov in vojaških oddelkov ter strojin in topov, — s prskanjem strupa ali pa gorilnih tekočin iz rezervoarjev, pod zračnim nad pritiskom oz. skupaj s kakšnim dimnim sredstvom

bom občeval z nobenim človekom več. Iz ljubezni do ideje, kateri služim neomajno že okoli 20 let, sem se odločil za ta korak in si ne pridržujem nikake rezerve. To je edini mogoč način, da se popolnoma izognem družbi pokvarjene sedanjosti in da s tem pokažem upor užaljenega človeka.«

Kakor nekam užaljen je Gandi končal z nekim zanosom svoj govor in se preril skozi množico radovednežev ter odhitel v mesto. Razmetano orodje ob začetni grobnici pa čaka, da dovrši svojo vlogo do konca.

Gandi ali Milovan Pantović je v svojem življenju bival mnogo v najrazličnejši družbi. Bil je član vseh kragujevskih humanih ustanov. Zelo vidno vlogo je igral celo v ženskem humanem društvu »Milosrdje«. To je res posebne vrste človek! 40 dni se je že nekoč postil, leto dni je popolnoma molčal, ta zadnji njegov primer pa kaže, da je tudi demonstriral na najoriginalnejši način, ki si ga je kdaj izmislil človeški um.

Bombe

Vžigalne bombe so majhne in lahke (pol do 5 kg), zato jih prenaša letalo v veliki množini. Te bombe se ne razletijo, pač pa se vžgejo, kadar zadenejo.

Preprost račun na podlagi lahkote teh bomb, nosilnosti (800–2000 kg) in števila letal v ekipi, te vzamemo, da je polovico njih porušilo protiletalsko topništvo ter da je od sedanjega bombnega tovora bila le ena desetina zadetkov, in če dopustimo od vseh zadetkov končno dopustivši le eno

polovico požarov, t. j. kolikor bomb, ki so zadele, ne bi odskočilo in kolikor bi jih padlo na mesta, težje ali prepozno dostopna čuvaju — uci, da od fronte do skrajnega napadenega kraja in nazaj lahko računamo z najmanj 24 in največ 600 požari, povprečno torej s 300 požari!

Pa še polovica, skoraj 150 požarov je preveč, da bi jih zmogle vse gasilske čete od fronte sem in nazaj, prav za prav primorano razcepljene čete, dopolnjene z nedoraslimi mladeniči in starci!

In kaj, če se pojavijo še nadaljnje trope letal iz drugih smeri, ki pa enako zaposle vse sosedno gasilstvo?

Sila težavno bo kaj opraviti. Saj le z velikimi težavami uničijo vžigalne bombe, da ne bi zanele požara, kajti silna je pekoča vročina vžigalne snovi. Če fosfor se vname na zraku, toda še ne zgoreli del se topi in daje gsto tekočino, pri tem odskakujoči dalje goreči delci se pa prilepijo na kožo in povzročijo globoke, nevarne opekline.

Termit gori s toploto 2500 do 3000 stopinj in to v globino, ker s svojo toploto topi kovine, torej tudi železne traverze — saj se uporablja termit zaradi velike temperature, ki jo razvija, za varjenje tračnic itd., kakor tudi za tajanje in razvaljanje ledenikov.

Razstrelilne bombe (5–20 kg) pobijajo živa bitja, večje pa 100–1000 kg) rušijo zgradbe vseh vrst. — Drobc, kamenje in zračni pritisk razletelih bomb so lahko smrtonosni še na večjo

daljavo. — Pred tem, kakor tudi pred srednje velikimi bombami ščitijo zaklonišča, seveda pa ne zadržujejo popolnih zadetkov večjih bomb.

Strupene bombe vsebujejo strupe v obliki prahu ali tekočin, ki se pri razletu bombe razpršijo v fino prašno meglo ali v prsico in roko ter v paro oziroma plin.

Večina njih se pri prejema sploh vsega: zraka in zemlje, trave, žita in krme, grmovja, drevja, torej tudi vode in hrane, obutve in obleke, dlačja in lasja. Vsi pa zastrupljajo živa bitja, na katera vplivajo neki kot solzivi ali pa kihavci, tretji kot dušiljenci, posebna skupina pa kot mehurjevci (na koži in sluznici).

Prvi skupini se v vojni ne rabita zase, marveč mešani z dušiljenci, kar je smrtonosno za tistega, ki si takoj spočetka ni nataknil maske. Kajti potem mu solze hudo zalijo oči oz. neprestano kihanje ter so nobeni ceni ne more vzdržati, da si ne bi zbil maske z glave. Trenutno pa mu je že sojena smrt.

Vsi bojni strupi so težji od zraka ter se držijo tal — zato je smrtonosno bivanje v nezavarovani kleti in pritličju.

Dasi ima tudi vsak strup »svoj duh«, se nanj ni zanašati, kajti v rabi bodo večinoma maskirani s primesmi.

Nekaj statistike

Ko so leta 1915 nad eno francosko divizijo Nemci spustili prvi strupen oblak, je bilo 5000 mrtvih in 10.000 poškodovanih. Pri zavezniških je strupena smrt pobrala spočetka 40%, koncem vojne pa le 3%, kar dokazuje visoko vrednost, važnost in neobhodno potrebo, da se narod dobro seznani z delovanjem bojnih strupov in toz. disciplino ter se zavaruje osebno (masko) in skupno, zlasti pa da se temeljito poučuje in nauči pravičnega upravljanja in porabe ene in druge. Taka zaščita bo ustregla, možna pa je le, ako se organizira pravčasno, t. j. še v mirnih časih.

Pogosto bodo dali prednost porabi vžigalnih in razstrelivnih bomb, ko se z njima za isto ceno lahko doseže čisto večji bojni učinek.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo 10 Din.

Sobota, 24. oktobra. 12 Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 12.45 Vreme. poročila. — 13 Čas, spored, obvestila. — 13.15 Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 14 Vreme. — 18 Za delopust (Radijski orkester). — 18.40 Kaj prispeva izvenskolsko življenje za splošno vzgojo (gosp. dr. Karel Ozvald). — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.20 Nacionalna ura: Vodvoda Vuk (dr. Markovič iz Belgrad). — 19.50 Pregled spreda. — 20 Zunanji politični pregled (gosp. urednik dr. Alojzij Kuhar). — 20.20 Belokranjska trgatve. Besedilo napisal Jože Schweiger, vodstvo: Jože Zupan. Sodelujejo člani rad. igr. družine, belokranjski akademiki in gosp. Stanke s harmoniko. — 20 Čas, vreme, poročila, spored. — 21.15 Hopsasa — Tralala! (Radijski orkester).

Nedelja, 25. oktobra. 8 Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.30 Telovadba (15 minut za moške, 15 minut za ženske, vodi gosp. prof. Marjan Dobovšek). — 9 Čas, poročila, spored. — 9.15 Godbe na pišala (plošče). — 9.45 Verski govor (p. dr. Guido Rant). — 10 Prenočerkve glasbe iz stolnice. — 11.30 Otroška ura: Miklojev god (Strišek Matisek na gosp. prof. Pavel Sivrio). — 12 Koncert Radijskega orkestra. — 13 Čas, spored, obvestila. — 13.15 Kar zelite, to dobite (plošče po žiliah nuročnikov). — 17 Kmetijska ura: Kmet in šola (gosp. Ludovik Puš). — 17.20 Pismi za zabavo, pesnice za ples. (Pevski kvintet Micki-Jazz). — 18 Striel — zvočna igra. Po povesti E. S. Pinčgarja priredil I. P. Igrajo člani radijske igr. družine. Vodstvo: Ivan Pengov. — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.20 Nacionalna ura: Vprašanje socialnega pokodmingskega zavarovanja privatnih in trgovskih namešencev v kraljevini Jugoslaviji. — 19.50 Slovenska ura: a) Odločki iz R. Savinove opere »Matija Gubec«, b) Izraz narodne volje v slovenskih kmetijskih uporih (gosp. dr. K. Kapuder). — 20.30 Operetni dneti. (Sodelujeta: gosp. Jean France in ga. Dragica Sokova s spremljevanjem radijskega orkestra). — 22 Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15 Ura pesne glasbe (Radio-jazz).

Drugi programi

Sobota, 24. oktobra. Belgrad 1.: 20 Srbski večer. — 22.20 Orkestralni koncert. — 23 Kavarniška godba. — **Belgrad 11.: 20** Jugoslovanska skladatelja Nastasijević in Bandur (Svare). — 22.30 Plesna glasba. — **Dunaj:** 19.15 Leharjeva opereta »Zakon je šel po vodi«. — 21.45 Ples. — 22.20 Godalni kvartet. — 22.35 Plesna glasba. — **Budimpešta:** 20 Igra. — 22 Plesne plošče. — 22.40 Operni orkester. — **Trst-Milan:** 17.15 Plesna glasba. — 20.45 Puceljčeva opera »Dekle z divjega zapad«, nato plesna glasba. — **Rim-Bari:** 20.40 Igra »Trije ljudje v prostoru«. — 22 Zbor. — 22.45 Plesna glasba. — **Praga:** 20.25 Kabaret. — 21.15 Slovenske narodne. — 21.30 Orkestralni koncert. — 22.30 Plesna glasba. — 22.30 Sinfonični orkester. — 22.30 Plesna glasba. — **Vse nemške postaje** imajo ob 20.10 različne zabavne programe.

Zeleni pekel

Zavedala sva se, da je zdaj prišel čas, ko je treba delati.

Dolge naporne pol ure smo se potili v vlačili, spodsavali in kleli ter res spravili kakih deset centov prtljage na majhno vzpetino, ki je ležala nekaj sto metrov daleč od našega taborišča.

Vprav, ko smo spravili na varno zadnji tovor za mezge, so valovi pogasili naš taborni ogenj. In čez uro smo spet stali na otoku, katerega so okrog in okrog oblivali valovi.

Vso dolgo noč smo slisali besneče hrume, ki je zaradi nočne teme donelo še strašneje. Voda je lizala boke našega malega hriba, valovi so rjovelj kakor čreda volov, naše živali so rezgetale in se tresle, ker jih je bilo strah. Toda ves ta hrup so preglašale ogromne skale, ki so se valile po reki navzdol in tako še večale vso pošastno strahotnost naravne igre, ki je bila že sama po sebi dovolj strahovita.

Naslednje jutro je začel Parapiti nenadno upadati. Parapiti pomeni v guaranski jeziku vodo smrti. Kakor smo pozneje izvedeli, je poplavo povzročil oblak, ki se je utrgal v gorah pri Sucreju.

Ko se je deževna poplava raztekla, smo lahko spet zapustili naš otok.

Vsepovsod se nam je nudila slika strahovitega razdejanja. Voda je brez vsakega truda s koreninami izdrla orjaško drevo, ga priplavila do sem in ga pustila več sto metrov daleč na

suhem. Prav tako drevo, ki je še pred kratkim krasilo peščeno sipino v reki, je zdaj izginilo, da ni bilo o njem ne duha ne sluha.

Na rdečem pobočju predgorja se je vlekla dva metra visoka temna črta, ki je kazala, kako daleč je segla poplava s svojimi vodami. Zdaj pa je bilo nebo brez oblakov in sonce je gorelo na njem ter nas ogrevalo. Poplava se je hitro unesla in vse je bilo na tem našem malem svetu spet v pravem tiru, kakor poprej.

Bolivijske reke so tako čudne in tako nezanesljive, da sva Tigrovec in jaz še tisto popoldne sklenila, da prejkosiva kakšne volje je reka Parapiti. Res, da so se tu in tam vzpenjali valovi in skakali v višino, toda globoke brazde vode so bile že izginile. Reka je tekla mimo naših nakodrana kakor griva mirnega konja.

Indijanci so že dobili pogum, da so si upali čez reko. Zato nisva že zaradi ponosa smela zaostajati. Stopila sva na obrežje do mesta, kjer se je po peščeni obali potikala četa nezadovoljno zročih ljudi. Vprašala sva nosače in gonjače, kaj mislijo.

Njihov nasvet je potrdil najino misel. Do cela nag Indijanec, suh in upadel kakor trska, je planil pokonci ter mahal z rokama. Videla sva, da se mu nohti na prstih svetijo, kakor oranže, tako ga je zeblo že na bregu. Kljub temu pa nama je v nekaki latovščini, ki je bila sestavljena iz mešanice guaranščine in španščine dopovedoval zgovorno, da je prevoz čez reko preprosta zadeva. Nikomur se ne bo zgodilo nič hudega, samo padajoče valove je treba rezati

zmeraj počevno povprek. Potem nama je dal še navidezno samoposebi umeven nasvet, da se spotoma v vodi ni treba prav preveč dolgo zadrževati.

Edina obleka, ki sem jo imel na sebi, ko sem vtaknil v reko, je bil zelen šal in pa naočniki za varstvo oči. Voda je bila ledeno mrzla, temu bi nihče ne mogel oporekati.

Da bi čim hitreje imela to vodeno skušnjo za sabo, sva s Tigrovcem priredila tekmo v teku čez peščeno sipino.

V začetku je bila najina naloga kaj lahka. Planila sva v vodo, se začela boriti z njo in si tipaje iskala pot, kljub blatni vodi, ki nama je v obilju škropila v usta.

Ko sva bila približno na pol poti, mi je pa moja radovednost zagodla.

Nenadno sem se domislil, da sem pravzaprav jaz poročevalec o ekspediciji in da bi delal Urriu krivico, če ne bi dostojno omenil v svojem opisu tudi vseh rek, čez katere smo bredli.

Ta misel se mi je zdela tako logična in nujna, da sem se takoj ustavil ter gledal po reki navzgor, da bi se prepričal, kakšen vtis naredi na človeka val reke Parapiti iz neposredne bližine. Toda val ni bil nič vljuden in olikan, kar je značilno za vse valove, zato je voda vtise, ki jih je val naredil na mojo dušo, odplavila z menoj vred naglo proti vzhodu.

Čutil sem, kakor da me je pograbila orjaška črna pošast, me stiskala na svoja prsa, me potem vrgla v naročje svojemu najbližjemu tovarišu. Pri tem sem si brez vsakega napore lahko živo in nazorno predstavljal nogometno

žogo, katero suvajo sem in tja noge dveh moštev pri mednarodni tekmi.

»Ti bedak,« mi je rjovel Tigrovec, ki je srečno dosegel drugi breg.

V naglici in samo mimogrede sem zagledal prestrašeno bradato obličje, potem pa sem se spet boril za svoje ljubo življenje. Nekaj časa sem zares mislil, da mi je smrt že čisto blizu, tako naglo je drvel breg mimo mene. Pred menoj so vzrasle pečine in zdelo se mi je, da so vsi moji napor in sile brez haska. Celot ta trenutek mi niso hotele iz glave neke znane besede o japonskem harakiriju.

Vendar se mi je navsezadnje po težkih naporih posrečilo, da sem se priboril iz reke. Kilo-meter dalje ob reki navzdol me je neslavno potegnil iz vode Indijanec, ki se mi je rezal na vsa usta.

Tigrovec, ki je vzniknil poleg mene, kakor da je vstal iz zemlje, me je gledal sočutno.

»Pisatelj biti, je zelo odgovorna naloga,« je pripomnil.

V bodoče je ta neprimerljivi dobri tovariš skrbno pazil na to, da sem jaz zmeraj plaval prvi, kadar je bilo treba še iti čez Parapiti.

Vse do pred nekaj leti se je južno in zahodno od Vode smrti, Parapitija raztezala nedostopna divjina.

Toda edino v grzdovih, ki se dvigajo polagoma po predgorju And v višino, se je zgodilo, da so Indijanci iz rodov Chiriguanov kakor maščevalni duhovi s plameni in puščicami podirali Špance kot pravno žrtev v spomin cesarja Atahualpe.